

REVIK d.o.o. Sarajevo
Member of

International

Sarajevo, Branilaca Sarajeva 20
tel. / fax (387) (33) 200 – 383 i 226 – 289
E-mail: revik@bih.net.ba
Opštinski sud u Sarajevu:
065-0-Reg-13-003456, MBS 65-01-1066-09
Poreski broj: 01075138

Raiffeisen Bank d.d. BH Sarajevo
- 1610000001640087
UniCredit Bank d.d. Mostar
- 3383202250064583
Identifikacijski broj: 4200002790002
Identifikacijski PDV broj: 200002790002

TVORNICA CEMENTA KAKANJ D.D. I OVISNA DRUŠTVA

Financijska izvješća na dan 31. prosinca 2018. godine
zajedno s izvješćem neovisnog revizora

Sadržaj

Stranica

Profil Društva	1
Odgovornost za financijska izvješća	4
Izvješće neovisnog revizora	5
Konsolidirano izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	8
Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	9
Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	10
Izvješće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	12
Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	14
Izvješće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	15
Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	16
Izvješće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	17
Bilješke uz financijska izvješća	18

Profil Društva

Povijest i nastanak

Tvornica cementa Kakanj (dalje: „Društvo”) je dioničko društvo, upisano u sudski registar Kantonalnog suda u Zenici, Bosna i Hercegovina, 18. studenog 1991. godine promjenom statusa iz društvenog poduzeća u dioničko društvo. Do tada, Društvo je postojalo kao dio društva GIK „Hidrogradnja“ Sarajevo. U privatizacijskom postupku 2000. godine HeidelbergCement AG stekao je 51% udjela u vlasništvu. U ožujku 2001. godine dionice su prenesene na HZK Beteiligungsgesellschaft mbH Heidelberg u Njemačkoj, a tijekom 2003. godine udio je povećan na 73,94%. U srpnju 2006. godine, udio od 73,94% dionica prenesen je od HZK Beteiligungsgesellschaft mbH u CEEMINVESTMENT Fund. Oba su Društva dio HeidelbergCement Grupe. Nakon navedene transakcije Dunav Drava, koja je u vlasništvu HeidelbergCement AG (50%) i Schwenka (50%), došla je u posjed 85,94% vlasništva Društva.

Na dan 31. prosinca 2018. godine većinski dioničar Tvornice cementa Kakanj je Ceeminvestment, Hertogenbosch, Nizozemska, sa udjelom od 93,27%, a ostali dioničari su PIF-ovi, razni investicijski fondovi i fizičke osobe.

Krajnji vlasnici društva su Heidelberg Cement AG i SCHWENK AG.

Djelatnosti društva

Glavne djelatnosti Društva su navedene ispod:

- Proizvodnja cementa
- Vađenje ukrasnog kamena i kamena za gradnju, vapnenca, gipsa, krede i škriljevca
- Proizvodnja proizvoda od betona za građevinske svrhe
- Proizvodnja proizvoda od gipsa za građevinske svrhe
- Proizvodnja gotove betonske smjese
- Proizvodnja maltera
- Proizvodnja građevinske stolarije i elemenata
- Proizvodnja vlaknastih zacementiranih proizvoda
- Proizvodnja ostalih proizvoda od betona, cementa, gipsa i vještačkog kamena
- Trgovina na veliko ostacima i otpacima
- Djelatnosti pakiranja
- Ostale poslovne pomoćne uslužne djelatnosti

Na dan 31. prosinca 2018. godine Društvo je imalo 201 zaposlenika dok je Grupa imala 283 zaposlenika (na dan 31. prosinca 2017; Društvo 204, Grupa 285).

Profil Društva (nastavak)

Financijski pregled i strategija

Kako bi osiguralo uspješni put u budućnost, Društvo se usredotočilo na sljedeće strategijske ciljeve:

- Povećanje tržišnog učešća i zadržavanje vodeće pozicije na domaćem tržištu
- Nadogradnja i podizanje nivoa usluga u skladu sa potrebama kupaca i zahtjevima tržišta
- Jačanje distributivnih kanala prodaje
- Otvaranje novih tržišta u široj regiji
- Konstantno održavanje kvaliteta proizvoda i usluga u skladu sa zahtjevima propisanim normama i standardima
- Inovacije u proizvodnji cementa uvođenjem novih vrsta cementa kao odgovor na zahtjeve tržišta
- Podizanje kompletne tehnologije proizvodnje cementa na viši nivo u skladu sa zahtjevima evropskih standarda
- Primjena poslovanja na principima održivog razvoja kao temeljne odrednice razvoja Društva
- Zaštita životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001:2004
- Zdravlje i sigurnost u skladu sa zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007
- Uvođenje BL AGG
- Integracija RMX aktivnosti i distribucije cementa u Hrvatskoj s ciljem povećanja izvoza na hrvatsko tržište
- Konstantni rast , razvoj i povećanje poslovnih prihoda kao i povrat na uloženi kapital dioničara

Članovi Uprave su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Branimir Muidža	Direktor Društva	16. svibnja 2018. godine	16. svibnja 2022. godine
Zehra Obralića	Izvršni direktor za ekonomske i financijske poslove	16. svibnja 2018. godine	16. svibnja 2022. godine
Izudin Neimarlića	Izvršni direktor za proizvodnju i tehničke poslove	16. svibnja 2018. godine	16. svibnja 2022. Godine

Članovi Nadzornog odbora su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Janos Szarkandi	Predsjednik	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Gerhard Hugo Hirth	Član	10. svibnja 2012. godine	26. travnja 2018. godine
Albert Scheuer	Član	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Thomas Spannagl	Član	26. travnja 2018. godine	10. svibnja 2020. godine

Profil Društva (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Milan Dmitrović	Predsjednik Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Hajrudin Hadžimehović	Član Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Dr. Ante Domazet	Član Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine

Odgovornost za financijska izvješća

Temeljem Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 32/05), Uprava je dužna osigurati da financijska izvješća za svaku financijsku godinu budu pripremljena u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji prema kojima društva svoja financijska izvješća sastavljaju i objavljuju u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima, te Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde i koji su prevedeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji. Odluke o objavi standarda broj O-1/2-217 od 13. siječnja 2018. godine i O-1/7-2018 od 24. svibnja 2018. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2018. godine.

Uprava razumno očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo trajnosti poslovanja pri izradi financijskih izvješća.

Pri izradi financijskih izvješća Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi te;
- da se financijska izvješća pripreme po načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 38/09). Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Odobreno i potpisano u ime Uprave:

Direktor

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralića

Tvornica cementa Kakanj d.d.
Selima ef. Merdanovića 146
72 240 Kakanj
Bosna i Hercegovina

Kakanj, 23. siječnja 2019. godine

Sarajevo, Branilaca Sarajeva 20
tel. / fax (387) (33) 200 – 383 i 226 – 289
E-mail: revik@bih.net.ba
Opštinski sud u Sarajevu:
065-0-Reg-13-003456, MBS 65-01-1066-09
Poreski broj: 01075138

Raiffeisen Bank d.d. BH Sarajevo
- 1610000001640087
UniCredit Bank d.d. Mostar
- 3383202250064583
Identifikacijski broj: 4200002790002
Identifikacijski PDV broj: 200002790002

Izvjешće neovisnog revizora

Upravi i Dioničarima Društva i Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Mišljenje

Obavili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (Društvo) i konsolidiranih finansijskih izvještaja društva Tvornica cementa Kakanj d.d. Kakanj i njegovih ovisnih društava (Grupa), koji obuhvaćaju pojedinačni i konsolidirani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. prosinca 2018. godine, pojedinačni i konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, pojedinačni i konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala, pojedinačni i konsolidirani izvještaj o novčanom tijeku za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni i konsolidirani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Društva i konsolidirani finansijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2018. godine, njihovu finansijsku uspješnost i konsolidiranu finansijsku uspješnost, te novčane tijekove i konsolidirane novčane tijekove za tada završenu godinu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja. Neovisni smo od Društva i od Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

<i>Vrednovanje materijalne imovine</i>	<i>Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje</i>
<p>Vidjeti Napomenu 2 (Sažetak računovodstvenih politika i Napomenu 11 (Materijalna imovina).</p> <p>Grupa i Društvo su na dan 31. prosinca 2018. godine iskazali u okviru konsolidiranih finansijskih izvještaja materijalnu imovinu neto knjigovodstvene vrijednosti 96.830 tisuća KM (u okviru pojedinačnog finansijskog izvještaja materijalnu imovinu neto knjigovodstvene vrijednosti 82.213 tisuća KM) što predstavlja 57% ukupne imovine (u pojedinačnom izvještaju 52% ukupne imovine). U skladu sa usvojenim računovodstvenim politikama, ova imovina se</p>	<p>Za testiranje vrednovanja materijalne imovine, na uzorku nabavki provjerili smo formiranje troška nabavke. Cilj je bio da provjerimo da li su zadovoljene odredbe Međunarodnih računovodstvenih standarda vezane za inicijalno mjerenje materijalne imovine. Pored toga, radimo rekalkulaciju obračuna amortizacije, a na osnovu amortizacionih stopa koje je usvojila Uprava. Razmatramo razumnost procijenjenog vijeka upotrebe. Također analiziramo da li Društvo ima imovine koja se ne koristi i od koje nema priliva ekonomskih koristi.</p>

<p>početno vrednuje po trošku nabavke, umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku kada je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu.</p> <p>Usmjerili smo pažnju na ovo područje zbog značajnosti materijalne imovine u strukturi ukupne imovine u pojedinačnim i konsolidiranim financijskim izvještajima, te uzimajući u obzir značajne nabavke i stavljanja u upotrebu nekretnina, postrojenja i opreme u toku godine, kao i činjenicu da određivanje vijeka upotrebe podliježe procjenama Uprave.</p>	<p>Prema provedenim opisanim procedurama smatramo da su procjene menadžmenta, a koje su osnova za vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme, prihvatljive.</p>
---	---

Ostala pitanja

Financijske izvještaje za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine revidirao je drugi revizor koji je izrazio nemodificirano mišljenje o tim financijskim izvještajima u svom izvještaju neovisnog revizora od 31. siječnja 2018. godine.

Odgovornosti Uprave za godišnje financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo i Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg su ustanovili Društvo i Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li pojedinačni i konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizorske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizorske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključivati tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizorske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.

- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, bazirano na prikupljenim revizorskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnosti Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u pojedinačnim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne bude u mogućnosti da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa Upravom u pogledu, između ostalog, planiranog obima i vremenskog rasporeda revizije, te u pogledu značajnih nalaza revizije, uključujući sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji se identifikuju tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizorska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa spriječava njihovo javno objavljivanje ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem revizorskom izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice od istog prevazišle dobrobit javnog interesa od takvog objavljivanja.

REVIK d.o.o. Sarajevo
Member of HLB International
Sarajevo, Branilaca Sarajeva 20

Milan Novokmet
 Milan Novokmet, direktor

Sarajevo, 23. siječanj 2019. godine

Ognjen Novokmet
 Ognjen Novokmet, ovlaštenu revizor

Konsolidirano Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja završava 31. prosinca 2018. godine

	Bilješke	2018 Tisuće KM	2017 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	100.260	94.827
Troškovi prodaje	4	(71.521)	(67.579)
Bruto dobit		28.739	27.248
Ostali operativni prihodi		15	4
Opći i administrativni troškovi	5	(10.115)	(9.443)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		18.639	17.809
Ostali prihodi	6	884	760
Gubitak s osnove zajedničkog ulaganja	14	(8)	(10)
Ostali rashodi	7	(1.379)	(1.180)
Neto financijski prihodi	8	553	749
Dobit prije oporezivanja		18.689	18.128
Porez na dobit	9	(358)	(314)
Dobit godine		18.331	17.814
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja pripisiva:		18.331	17.814
<i>Dioničarima Grupe</i>		18.331	17.814
<i>Nekontrolirajućim interesima</i>		-	-
<i>Zarada po dionici osnovne i razrijeđene zarade po dionici, za dobit godine pripisivu redovnim dioničarima Društva</i>	10	1,93 KM	1,88 KM

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća. Odobrili i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 23. siječnja 2019. godine:

Branimir Muidža, predsjednik Uprave

Zehra Obralića, član Uprave

Izvešće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja završava 31. prosinca 2018. godine

	Bilješke	2018 Tisuće KM	2017 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	72.086	70.220
Troškovi prodaje	4	(47.900)	(47.045)
Bruto dobit		24.186	23.175
Ostali operativni prihodi		10	6
Opći i administrativni troškovi	5	(7.322)	(7.131)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		16.874	16.050
Ostali prihodi	6	251	104
Ostali rashodi	7	(704)	(925)
Prihod od dividendi ovisnog društva		-	-
Neto financijski prihodi	8	500	720
Dobit prije oporezivanja		16.921	15.949
Porez na dobit	9	(123)	(77)
Dobit godine		16.798	15.872
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobiti koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja pripisiva:		16.798	15.872

Dioničarima Društva

Nekontrolirajućim interesima

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobрили i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 23. siječnja 2019. godine:

Branimir Muidža, Predsjednik Uprave

Zehra Obralića, Član Uprave

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2018. godine

	Bilješke	31.prosinca 2018. godine Tisuće KM	31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	96.830	95.724
Nematerijalna imovina	12	837	722
Ulaganje u zajedničke pothvate	14	473	481
Ostala financijska imovina	15	685	769
		98.825	97.696
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	11.548	13.060
Potraživanja od kupaca	17	12.078	12.059
Financijska imovina	18	100	80
Ostala potraživanja		462	359
Novac i novčani ekvivalenti	19	46.225	44.805
		70.413	70.363
UKUPNA AKTIVA		169.238	168.059

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
(nastavak)

Na dan 31. prosinca 2018. godine

PASIVA		31. prosinca	31. prosinca
		2018. godine	2017. godine
		Tisuće KM	Tisuće KM
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		12.698	10.852
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Revalorizacijske rezerve		413	413
Dobit tekuće godine		18.331	17.814
Ukupno kapital		152.545	150.182
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.570	1.604
		1.570	1.604
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	12.085	13.382
Ostale obveze	23	2.888	2.793
Rezerviranja za nefakturirane troškove		150	98
		15.123	16.273
UKUPNA PASIVA		169.238	168.059

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobрили i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 23. siječnja 2018. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave:

Zehra Obralića

Izvešće o finansijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2018. godine

	Bilješke	31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	82.213	80.363
Nematerijalna imovina	12	270	195
Ulaganja u ovisna društva	13	24.448	24.448
Ostala finansijska imovina	15	294	369
		107.225	105.375
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	10.220	11.883
Potraživanja od kupaca	17	6.658	5.550
Finansijska imovina	18	100	80
Ostala potraživanja		342	260
Novac i novčani ekvivalenti	19	34.791	37.336
		52.111	55.109
UKUPNA AKTIVA		159.336	160.484

Izvešće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2018. godine

		31. prosinca 2018. godine	31. prosinca 2017. godine
		Tisuće KM	Tisuće KM
PASIVA			
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		10.208	10.257
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Dobitak tekuće godine		16.798	15.872
		148.109	147.232
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.536	1.576
		1.536	1.576
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	7.690	9.672
Ostale obveze	23	1.965	1.994
Rezerviranja za nefakturirane troškove		36	10
		9.691	11.676
UKUPNA PASIVA		159.336	160.484

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobрили i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 23. siječnja 2018. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralića

Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	18.331	17.814
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	9.900	9.663
Udjel u gubitku ulaganja u zajednički pothvat	8	10
(Povećanje) potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	(19)	(2.276)
(Povećanje)/smanjenje financijske imovine	(20)	361
Smanjenje zaliha	1.512	1.083
(Smanjenje)/povećanje kratkoročnih obveza i rezervacija	(1.206)	2.461
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	28.506	29.116
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(11.496)	(6.224)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	407	175
Neto novčani (odljev) iz investicijskih aktivnosti	(11.089)	(6.049)
<i>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</i>		
Isplaćene dividende	(15.921)	(18.203)
Neto novčani (odljev) iz financijskih aktivnosti	(15.921)	(18.203)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata	1.496	4.864
Tečajne razlike	(76)	167
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	44.805	39.774
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	46.225	44.805

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	16.798	15.872
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	8.278	7.999
Prihod od dividendi	-	-
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	(1.190)	1.026
Smanjenje financijske imovine	55	101
Smanjenje zaliha	1.663	1.115
(Smanjenje)/povećanje kratkoročnih obveza i rezervacija	(2.025)	2.383
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	23.579	28.496
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(10.213)	(5.267)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	10	22
Neto novčani (odljev)/ priljev iz investicijskih aktivnosti	(10.203)	(5.245)
<i>Novčani tijek iz financijskih aktivnosti</i>		
Primljene dividende	-	-
Isplaćene dividende	(15.921)	(17.626)
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti	(15.921)	(17.626)
Neto (smanjenje)/povećanje novca i novčanih ekvivalenata	(2.545)	5.625
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	37.336	31.711
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	34.791	37.336

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

(Tisuće KM)	Pripisano imateljima kapitala matice					Dobit godine	Ukupno kapital pripisan imateljima kapitala matice	Nekontrolirajući interesi	Ukupno kapital
	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Revalorizacijske rezerve					
Stanje 31. prosinca 2016.	94.765	12.403	26.338	413	16.004	149.923	-	149.923	
<i>Raspodjela dobiti 2017.</i>	-	16.004	-	-	(16.004)	-	-	-	
<i>Isplata dividendi</i>	-	(18.203)	-	-	-	(18.203)	-	(18.203)	
<i>Tečajne razlike</i>	-	648	-	-	-	648	-	648	
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	17.814	17.814	-	17.814	
Stanje 31. prosinca 2017.	94.765	10.852	26.338	413	17.814	150.182	-	150.182	
<i>Raspodjela dobiti 2017.</i>	-	17.814	-	-	(17.814)	-	-	-	
<i>Isplata dividendi</i>	-	(15.921)	-	-	-	(15.921)	-	(15.921)	
<i>Tečajne razlike</i>	-	(47)	-	-	-	(47)	-	(47)	
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	18.331	18.331	-	18.331	
Stanje 31. prosinca 2018.	94.765	12.698	26.338	413	18.331	152.545	-	152.545	

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

(Tisuće KM)	Pripisano imateljima kapitala matice				Ukupno kapital pripisan imateljima kapitala matice	Nekontrolirajući interesi	Ukupno kapital
	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Dobit godine			
Stanje 31. prosinca 2016.	94.765	10.200	26.338	17.683	148.986	-	148.986
<i>Raspodjela dobiti 2016.</i>	-	17.683	-	(17.683)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(17.626)	-	-	(17.626)	-	(17.626)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	15.872	15.872	-	15.872
Stanje 31. prosinca 2017.	94.765	10.257	26.338	15.872	147.232	-	147.232
<i>Raspodjela dobiti 2017.</i>	-	15.872	-	(15.872)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(15.921)	-	-	(15.921)	-	(15.921)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	16.798	16.798	-	16.798
Stanje 31. prosinca 2018.	94.765	10.208	26.338	16.798	148.109	-	148.109

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

1 Korporativne informacije

Financijska izvješća za godinu završenu 31. prosinca 2018. godine odobrena su za objavu u skladu s odlukom Uprave od 23. siječnja 2019. godine. Grupa je osnovana i posluje u Bosni i Hercegovini te se njenim dionicama trguje na burzi. Sjedište je na adresi Selima ef. Merdanovića 146, Kakanj, Bosna i Hercegovina.

2.1 Osnove sastavljanja

Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe sastavljena su u skladu s računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoja financijska izvješća u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“ ili „Odbor“), koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2018 od 13. siječnja 2018. godine i O-1/7-2018 od 24. svibnja 2018. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju 1. siječnja 2018. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2017), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljenja u 2017. godini. Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljeni od strane Odbora nakon prosinca 2017. godine nisu prevedeni i objavljeni te stoga nisu primijenjeni u sastavljanju ovih financijskih izvješća. Sukladno tome, financijska izvješća nisu sastavljena u skladu sa svim odredbama MSFI-jeva.

2.2 Osnove računovodstva

Grupa svoje financijske evidencije vodi u službenoj valuti Federacije BiH konvertibilnim markama (KM), u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i računovodstvenim principima i praksi koju primjenjuju preduzeća u Federaciji. Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe pripremljena su prema načelu povijesnog troška uz iznimke koje dopuštaju primjenjivi MRS-evi i MSFI-jevi. Svi iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću (Tisuće KM), osim ako je drugačije navedeno. Tečaj KM u odnosu na EUR je fiksna. Važeći tečaj koji je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine bio je KM 1,955830 za 1 EUR na dan 31. prosinca 2018. i 31. prosinca 2017. godine.

2.3 Osnove konsolidacije

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i povezanih društava na dan 31. prosinca svake godine.

Ovisna društva se u potpunosti konsolidiraju počevši od datuma stjecanja, pod kojim se podrazumijeva datum kada Grupa stekne kontrolu te se nastavljaju konsolidirati sve do datuma prestanka takve kontrole. Financijska izvješća ovisnih društava sastavljena su za isto financijsko razdoblje kao i matično društvo koristeći dosljedne računovodstvene politike. Sva stanja, transakcije, prihodi, rashodi te dobiti, gubici i dividende, koji proizlaze iz transakcija unutar Grupe, u potpunosti se eliminiraju.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.3 Osnove konsolidacije (nastavak)

Konsolidirana financijska izvješća sastavljena su prema načelu povijesnih troškova

Konsolidirana financijska izvješća Grupe prikazana su u konvertibilnim markama koja su funkcionalna valuta Grupe. Svi iznosi objavljeni u konsolidiranim financijskim izvješćima izraženi su u tisućama konvertibilnih maraka ako nije drugačije navedeno.

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i sljedećih ovisnih društava:

	Zemlja	Vlasnički udjel	
		31. prosinca 2018	31. prosinca 2017
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina	100%	100%
TBG Beton d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%
Dunav Drava cement d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%

Tvornica cementa Kakanj indirektno posjeduje 100% udjela u društvu Dunav Drava cement d.o.o. kroz 100% udjel u vlasništvu tog društva koje posjeduje TBG Beton d.o.o.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Pri izradi financijskih izvješća menadžment je koristio određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima.

Procjene i pretpostavke

Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su ispod. Grupa je svoje prosudbe i procjene temeljila na činjenicama koje su bile dostupne u trenutku sastavljanja financijskih izvješća. Međutim, postojeće prosudbe i procjene o budućnosti se mogu promijeniti uslijed promjena na tržištu ili okolnosti na koje Grupa nema utjecaja. Takve promjene se odražavaju u prosudbama u trenutku njihova nastajanja.

Rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja

Društvo redovito prati starosnu strukturu potraživanja od kupaca. Za potraživanja starija od 360 dana se pokreću sudski postupci (mogu i ranije po zahtjevu Direktora ili Rukovodioca prodaje). Po proteku roka od 360 dana vrši se ispravak iznosa potraživanja na individualnoj osnovi. Detalji vezani uz potraživanja od kupaca i ispravak vrijednosti potraživanja prikazani su u bilješci 17.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

Procjene i pretpostavke (nastavak)

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Umanjenje vrijednosti postoji kada neto knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac premašuje njen nadoknadivi iznos odnosno njenu fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi ovisno o tome što je veće. Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na raspoloživim podacima iz povezanih prodajnih transakcija po uobičajenim tržišnim uvjetima slične imovine ili vidljivih tržišnih cijena umanjenih za dodatne troškove otuđenja imovine. Kalkulacija vrijednosti u upotrebi temelji se na modelu diskontiranog novčanog tijeka. Novčani tijekovi su izvedeni iz budžeta za sljedećih pet godina. Nadoknadivi iznos je najosjetljiviji na diskontnu stopu korištenu za model diskontiranog novčanog tijeka kao i na očekivani budući novčani priljev i stopu rasta korištenu za svrhu ekstrapolacije podataka. Knjigovodstvena vrijednost goodwilla na dan 31. prosinca 2018. godine iznosila je 487 tisuća KM (2017. godine je iznosila 487 tisuća KM). Ključne pretpostavke korištene prilikom određivanja nadoknadive vrijednosti goodwilla su detaljnije objašnjene u bilješci 12.

Rezerviranje za re-kultivaciju

Grupa priznaje rezervaciju za obveze re-kultivacije na temelju ugovora o koncesiji potpisanog između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cementa Kakanj. U skladu s potpisanim ugovorom o koncesiji, Društvo ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni iskopanog vapnenca. Rezerviranje za ovu obvezu se priznaje godišnje na temelju stvarne količine iskopanog vapnenca (bilješka 12) i u skladu s računovodstvenom politikom opisanom u bilješci 2.5 m).

Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku

Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal. Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda. Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

Primijenjene računovodstvene politike su istovjetne prošlogodišnjim. Do dana objave ovih financijskih izvješća Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji BiH nije preveo i objavio nove standarde niti tumačenja, kao ni nove ili dopunjene MSFI-jeve, koji su objavljeni od strane Odbora nakon listopada 2009. Grupa će razmotriti utjecaj tih novih ili dopunjenih standarda i tumačenja na financijska izvješća nakon njihovog prijevoda i objave od strane Saveza.

a) Poslovna spajanja i goodwill

Poslovna spajanja iskazuju se primjenom metode računovodstva stjecanja. Trošak stjecanja priznaje se kao kumulirana prenesena naknada vrednovana na datum stjecanja, fer vrijednost i iznos bilo kojeg nekontroliranog interesa kod društva koje stječe. Za svako poslovno spajanje stjecatelj priznaje nekontrolirani interes kod društva koje stječe ili po fer vrijednosti ili po proporcionalnom udjelu prepoznatljive neto imovine društva koje se stječe. Nastali troškovi stjecanja se priznaju kao trošak razdoblja. Kada Grupa stječe poslovanje, procjenjuje financijsku imovinu i obveze po prikladnoj klasifikaciji u skladu s ugovorenim uvjetima, ekonomskim okolnostima i primjerenim uvjetima na datum stjecanja.

Ukoliko je poslovno spajanje ostvareno u etapama, ranija ulaganja u društvo koje se stječe ponovno se vrednuje po fer vrijednosti na datum stjecanja kroz izvješće o sveobuhvatnoj dobiti. Bilo koja potencijalna naknada koja se treba isplatiti prodavatelju priznaje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Naknadne promjene fer vrijednosti potencijalne naknade priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Goodwill stečen poslovnim spajanjem početno se mjeri po trošku koji je razlika između troška poslovnog spajanja i učešća Grupe u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine i obveza. Nakon početnog priznavanja, goodwill se mjeri po trošku umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, goodwill stečen poslovnim spajanjem se od datuma stjecanja raspoređuje na jedinicu koja stvara novac Grupe, ili grupe jedinica koje stvaraju novac, a za koje se očekuje da će imati koristi od sinergija spajanja, bez obzira jesu li ostala imovina ili obveze Grupe dodijeljene tim jedinicama ili grupama jedinica. Svaka jedinica ili grupa jedinica na koju je goodwill raspoređen predstavlja najnižu razinu unutar Grupe na kojoj se goodwill prati za potrebe internog upravljanja.

Umanjenje se utvrđuje procjenom nadoknadivog iznosa jedinice koja stvara novac (ili grupe jedinica), na koju se goodwill odnosi. Kada je nadoknadiivi iznos jedinice koja stvara novac manji od njene knjigovodstvene vrijednosti, priznaje se gubitak od umanjenja vrijednosti. U slučaju kada goodwill čini dio jedinice koja stvara novac, a dio poslovanja te jedinice se napušta, goodwill povezan s tim dijelom poslovanja se uključuje u knjigovodstvenu vrijednost napuštenog poslovanja kada se određuje dobitak ili gubitak od napuštanja poslovanja. Goodwill koji je na ovaj način rashodovan mjeri se na osnovu relativne vrijednosti napuštenog poslovanja i zadržanog dijela jedinice koja stvara novac.

Ulaganja u ovisna društva

Ulaganja u ovisna društva se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku stjecanja.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

a) Poslovna spajanja i goodwill (nastavak)

Ulaganja u zajednički pothvat

Grupa ima udio u zajedničkom pothvatu koje je zajednički kontroliran subjekt, a ulagači imaju ugovor kojim se uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskim aktivnostima subjekta. Grupa priznaje svoj udio u zajedničkom pothvatu koristeći metodu udjela. Financijska izvješća zajedničkog pothvata pripremljena su za isto razdoblje kao i financijska izvješća matice. Po potrebi se vrše prilagodbe kako bi se računovodstvene politike uskladile s Grupnim. U financijskim izvješćima Grupe eliminira se udio Grupe u nerealiziranim dobitcima i gubicima iz transakcija između Grupe i njenog zajednički kontroliranog društva. Gubici iz transakcija priznaju se odmah ukoliko je iz gubitka razvidno smanjenje neto utržive vrijednosti kratkotrajne imovine ili gubitak od umanjenja imovine. Ulaganje u zajednički pothvat prestaje se priznavati od datuma kada Grupa prestaje imati zajedničku kontrolu nad zajedničkim pothvatom.

Ulaganja u zajednički pothvat se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku umanjenom za potencijalne gubitke vrijednosti.

Transakcije pod zajedničkom kontrolom

Transakcije pod zajedničkom kontrolom se evidentiraju po metodi stjecanja. Imovina društva koje se stječe i pretpostavljene obveze koje se mogu identificirati priznaju se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Razlika između fer vrijednosti neto stečene imovine i ukupne isplaćene naknade se priznaje ili kao goodwill (ako je naknada veća od fer vrijednosti neto stečene imovine) ili kao negativni goodwill (ako je fer vrijednost neto stečene imovine veća od plaćene naknade). Goodwill se priznaje u izvješću o financijskom položaju i godišnje testira na umanjenje (bilješka 2.4 I), dok se negativni goodwill priznaje u računu dobiti i gubitka razdoblja u kojem se dogodila transakcija.

b) Strane valute

Pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća iskazana su u konvertibilnim markama, koje su funkcionalna i izvještajna valuta Društva. Svaka članica Grupe određuje vlastitu funkcionalnu valutu koja se koristi za iskazivanje stavki u zasebnim financijskim izvješćima svake članice. Poslovne promjene iskazane u stranim valutama evidentiraju se preračunom u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna aktiva i pasiva izražena u stranoj valuti preračunata je u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na datum bilance. Sve razlike uključuju se u račun dobiti i gubitka. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema povijesnom trošku u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum inicijalne poslovne promjene. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema fer vrijednosti u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum određivanja fer vrijednosti.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

c) Priznavanje prihoda

Prihod Društva predstavlja povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priljeva ili poboljšanja imovine, odnosno smanjenja obaveza kojima dolazi po povećanja kapitala i ne odnose se na uplate vlasnika kapitala u kapital niti njihove uloge u kapital.

Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara odnosno usluga u iznosu koji odražava naknadu za koju očekuje da ima pravo ostvariti u zamjenu za obećanje dobra odnosno usluge. Temeljno načelo je razrađeno kroz model koji se sastoji od pet koraka:

- a) utvrditi ugovor(e) sa kupcima;
- b) utvrditi obavezu na činidbe iz ugovora;
- c) odrediti cijenu transakcije;
- d) cijenu transakcije razdijeliti na ugovorene obaveze na činidbu; i
- e) prihode priznati kada, odnosno kako subjekat ispunjava svoje obaveze na činidbu.

Društvo priznaje prihod kada (ili u mjeri u kojoj) je ispunjena obaveza izvršenja tako što kupcu prenese obećanu robu ili uslugu (tj. imovina). Imovina je prenesena kada (ili u mjeri u kojoj) kupac stekne kontrolu nad tom imovinom.

Društvo priznaje prihod kroz vrijeme ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- a) kupac istovremeno prima i konzumira sve koristi koje mu Društvo omogućuje svojim činidbama;
- b) Društvo čini/stvara ili poboljšava imovinu koja je pod kontrolom kupca kako se imovina stvara ili tom činidbom ne stvara se imovina alternativne namjene za Društvo i Društvo ima zakonski provedivo pravo na plaćanje za do sada izvršene činidbe.

Društvo priznaje prihod prijenosom kontrole u određenom trenutku. Faktori koji mogu ukazivati na trenutak prijenosa kontrole uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- a) Društvo ima sadašnje pravo na plaćanje za predmetnu imovinu;
- b) kupac ima pravno vlasništvo nad imovinom;
- c) Društvo je prenijelo fizički posjed imovine;
- d) kupac nosi značajne rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, i
- e) kupac je imovinu prihvatio.

Ugovor sa kupcem potpada pod MSFI 15 ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- a) strane ugovora su odobrile ugovor;
- b) moguće je utvrditi prava i obaveze svake ugovorne strane u vezi sa predmetnim dobrima, odnosno uslugama;
- c) moguće je utvrditi uslove i rokove plaćanja za dobra, odnosno usluge koje se prenose;
- d) ugovor je komercijalne prirode, i
- e) vjerovatna je naplata naknade na koju Društvo ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara, odnosno usluga.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

c) Priznavanje prihoda (nastavak)

Kod ugovora koji sadrže elemente varijabilne naknade izvršit će se procjena iznosa varijabilnog dijela naknade na koji će imati pravo po osnovu ugovora. Varijabilna naknada može proisteći iz npr. popusta, povrata, poticaja, bonusa po osnovu izvršenja.

Društvo će priznati troškove nastale radi ispunjenja ugovora ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) troškovi su direktno povezani s ugovorom;
- b) troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će Društvo koristiti u ispunjavanju svojih obaveza na činidbu;
- c) očekuje se povrat troškova.

Ugovorne obaveze Društvo će prikazati u bilansu stanja ako je kupac iznos naknade platio prije nego što je Društvo izvršilo prijenos predmetnog dobra, odnosno usluge. Ugovorna imovina i potraživanja obračunavat će se u skladu sa MSFI 9.

d) Dugotrajna materijalna imovina

Materijalna imovina nabavljena nakon 1998. godine vodi se po nabavnoj vrijednosti, izuzevši trošak tekućeg održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirano umanjenje vrijednosti.

Dugotrajna materijalna imovina bila je predmet revalorizacije u periodu od 1992. do 1998. godine u skladu sa metodologijom za revalorizaciju i stopama propisanim od strane Vlade Bosne i Hercegovine zbog hiperinflacije. Zadnja revalorizacija materijalne i nematerijalne imovine je izvršena 1998. godine. U skladu sa Zakonom o privatizaciji sva revalorizacijska rezerva je uključena u temeljni kapital Društva.

Amortizacija se obračunava pravocrtno sukladno korisnom vijeku trajanja imovine. Korištene stope amortizacije potpadaju u sljedeće stope:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Građevinski objekti	2,5 - 10%
Infrastrukturni objekti	4 do 10%
Oprema za proizvodnju cementa	5 do 10%
Rezervni dijelovi	20%
Vozila	10 do 20%
Postrojenja i oprema	10 do 20%
Informatička oprema	20 do 33,30%

Knjigovodstvena vrijednost postrojenja i opreme se provjerava zbog mogućnosti umanjenja vrijednosti imovine kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost imovine možda nije nadoknativa.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

d) Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Knjigovodstveni iznos pojedine nekretnine, postrojenja ili opreme se prestaje priznavati u trenutku otuđivanja, ili kada se buduće ekonomske koristi ne očekuju od njegove upotrebe ili otuđenja. Dobitke ili gubitke proizašle od prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se u dobit ili gubitak u godini kada je prestalo njihovo priznavanje.

Rezidualne vrijednosti imovine, korisni vijek trajanja imovine i metode se provjeravaju i prilagođavaju, po potrebi, na kraju svake financijske godine. Nakon svake veće inspekcije, trošak inspekcije priznaje se u knjigovodstvenoj vrijednosti postrojenja i opreme kao zamjena ako su zadovoljeni kriteriji priznavanja. Eventualna neto knjigovodstvena vrijednost prošle inspekcije priznaje se u trenutku nove inspekcije u računu dobiti i gubitka.

e) Dugotrajna nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina se početno priznaje po trošku nabave. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i eventualni gubitak od umanjenja vrijednosti. Koristan vijek upotrebe nematerijalne imovine procjenjuje se kao ograničen ili neograničen. Nematerijalna imovina s ograničenim korisnim vijekom upotrebe se amortizira kroz vijek ekonomske korisnosti, a umanjenje njezine vrijednosti se procjenjuje u bilo kojem trenutku u kojem postoje naznake da je vrijednost imovine smanjena. Razdoblje i metoda amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom upotrebe revidira se barem na kraju svake financijske godine. Promjene u očekivanom korisnom vijeku ili u očekivanom obrascu iskorištavanja budućih ekonomskih koristi nematerijalne imovine se prikladno iskazuju putem promjene razdoblja ili metode amortizacije, te se tretiraju kao promjene računovodstvenih procjena. Trošak amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim vijekom trajanja priznaje se kao rashod u računu dobiti i gubitka u skladu sa funkcijom nematerijalne imovine.

Amortizacijske stope za dugotrajnu nematerijalnu imovinu s ograničenim vijekom trajanja su kako slijedi:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Koncesije	3,33%
Licence	20%
Softver	20%

f) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji imovine za čije je stavljanje u upotrebu potrebno duže vremensko razdoblje, kapitaliziraju se kao dio troška te imovine. Svi ostali troškovi posudbe priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kada su nastali. Troškovi posudbi, uključuju kamate i ostale troškove koji nastaju u svezi uzimanja kredita

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

g) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su izvorna financijska imovina sa fiksnim ili odredivim otplaćivanjem koja ne kotira na aktivnom tržištu. Takva imovina se vodi po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Dobici i gubici se priznaju u računu dobitka i gubitka kada se zajmovi i potraživanja rashoduju ili kada im se umanjuje vrijednost, kao i kroz proces amortizacije.

h) Zalihe

Zalihe se iskazuju po prosječnoj vrijednosti troška nabave ili po neto nadoknadivoj vrijednosti utvrđenoj na osnovi tržišnih uvjeta na kraju godine umanjenoj za procijenjene troškove završetka zaliha i nužne troškove prodaje, ovisno o tome koja je vrijednost niža. Vrijednost proizvodnje uključuje vrijednost sirovina i energije, amortizaciju, vrijednost utrošenog rada, te direktne i indirektno proizvodne troškove na osnovi normalnog instaliranog kapaciteta isključujući troškove posudbe. Sirovine se iskazuju po prosječnoj ponderiranoj vrijednosti.

Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal. Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda. Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova. Zalihe proizvodnje u tijeku Grupe odnose se na mljeveni vapnenac, sirovinsko brašno klinker i cement u silosima.

Zastarjele zalihe i zalihe s usporenim obrtajem svedene su na nadoknadivu vrijednost korištenjem vrijednosnog usklađenja zaliha.

Vrijednosno usklađivanje zaliha radi se na osnovi kretanja materijala. Dva tipa kretanja su relevantna - primici (ulazi materijala) i potrošnja (izlazi materijala). Starosna struktura se utvrđuje FIFO metodom (prva ulazna je prva izlazna). Društvo koristi slijedeće postotke za vrijednosno usklađivanje zaliha:

<i>Zadnje izdavanje/primitak prije</i>	<i>Smanjenje vrijednosti</i>
1. godine	30%
2. godine	30%
3. godine	60%
4. godine	60%
5. godine	60%
6. godine	90%

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

i) Potraživanja od kupaca

Potraživanja su iskazana prema fer vrijednosti dane naknade i knjiže se po amortiziranom trošku, nakon ispravka za umanjenje vrijednosti.

j) Novac i novčani ekvivalenti

Gotovina i novčani ekvivalenti u bilanci se sastoje od sredstava na računima u bankama i u blagajni te kratkoročnih depozita sa izvornim dospijanjem od tri mjeseca ili manje.

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje*

Financijski instrument je svaki ugovor na osnovu kojeg nastaje financijska imovina jednog subjekta i financijska obaveza ili vlasnički instrument drugog subjekta.

1) **Financijska imovina**

Početno priznavanje i mjerenje

Financijska imovina se klasifikuje, po početnom priznavanju, kao naknadno mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Klasifikacija financijske imovine pri početnom priznavanju zavisi od ugovorenih karakteristika novčanih tokova financijske imovine i poslovnog modela subjekta za upravljanje financijskom imovinom. Uz izuzetak potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu financijsku komponentu ili za koje je Društvo primjenilo praktična rješenja, Društvo inicijalno mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju da ne prikazuje financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, transakcijske troškove. Potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu financijsku komponentu ili za koja je Društvo primjenilo praktično rješenje se mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni, kako je definisano u MSFI 15.

Da bi financijska imovina bila klasificirana i mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, treba biti ispunjen uslov da ugovornim uvjetima financijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu.

Poslovni model Društva za upravljanje financijskom imovinom se odnosi na način na koji Društvo upravlja svojom financijskom imovinom kako bi generisalo novčane tokove. Poslovni model određuje da li će se novčani tokovi ostvariti naplatom ugovorenih novčanih tokova, prodajom financijske imovine ili oboje.

Kupovine i prodaje financijske imovine koje zahtjevaju isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili konvencijom na tržištu (regularna trgovina) se priznaju na datum trgovanja, tj. na datum kada se Društvo obavezalo da kupi ili proda imovinu.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Naknadno mjerenje

Za potrebe naknadnog mjerenja, financijska imovina se klasificira u četiri grupe:

- Financijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa kumulativnim iznosima dobitaka i gubitaka koji se po prestanku priznavanja prenose u dobit ili gubitak (dužnički instrumenti);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa iznosima dobiti i gubitaka koji se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak (instrumenti kapitala);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Financijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti)

Društvo mjeri financijsku imovinu po amortiziranom trošku ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- Financijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi; i
- Ugovornim uvjetima financijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici.

Financijska imovina po amortiziranom trošku se naknadno mjeri koristeći metod efektivne kamatne stope i predmet je umanjenja vrijednosti. Dobiti i gubici se priznaju u dobit ili gubitak onda kada se imovina prestane priznavati, kada je izmijenjena ili kod umanjenja vrijednosti.

Financijska imovina po amortiziranom trošku uključuje potraživanja od kupaca, potraživanja po datim pozajmicama.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (dužnički instrumenti)

Društvo mjeri dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- financijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom financijske imovine; i
- ugovornim uvjetima financijske imovine nastanu na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici.

Za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, prihod od kamate, dobiti i gubici od kursnih razlika i dobiti i gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju u izvještaju o dobiti i gubitku i računaju na isti način kao i za financijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku. Promjene fer vrijednosti se priznaju u ostalu sveobuhvatnu dobit. Po prestanku priznavanja, kumulirani iznosi promjena fer vrijednosti priznati u okviru ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (instrumenti kapitala)

Pri početnom priznavanju, Društvo može odabrati da neopozivo klasificira instrumente kapitala kao instrumente kapitala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit onda kada oni ispunjavaju definiciju kapitala u skladu sa *MRS 32 Financijski instrumenti: Prezentacija* i kada nije namijenjen za trgovanje.

Dobici ili gubici nastali u vezi sa ovom financijskom imovinom se nikada ne prenose u dobit ili gubitak. Dividende se priznaju kao ostali prihodi u izvještaju o dobiti ili gubitku samo ako je utvrđeno pravo subjekta da primi isplatu dividende, vjerovatno je da će ekonomske koristi povezane sa dividendom ići subjektu i iznos dividende se može pouzdano izmjeriti. Instrumenti kapitala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuje financijsku imovinu namijenjenu za trgovanje, financijsku imovinu određenu prilikom inicijalnog priznavanja kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ili financijsku imovinu za koju je obavezno vrednovanje po fer vrijednosti. Financijska imovina se klasificira kao namijenjena za trgovanje ako je stečena sa namjerom prodaje ili otkupa u bliskoj budućnosti. Financijska imovina sa novčanim tokovima koji nisu isključivo plaćanje glavnice i kamate je klasificirana i mjerena po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, neovisno o poslovnom modelu. Bez obzira na kriterije za dužničke instrumente za klasifikaciju kao onih po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kao što je iznad opisano, dužnički instrumenti mogu biti određeni kao oni po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak prilikom inicijalnog priznavanja ako takvo postupanje eliminiše, ili značajno smanjuje računovodstvene neusklađenosti. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se prikazuje u izvještaju o financijskom položaju po fer vrijednosti, dok se neto promjene u fer vrijednosti priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku. Ova kategorija uključuje listirane instrumente kapitala koje Društvo nije neopozivo odabralo da klasifikuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dividende na listirane instrumente kapitala se također priznaju kao ostali prihod u izvještaju o dobiti ili gubitku kada je utvrđeno pravo subjekta da primi dividendu.

Prestanak priznavanja

Financijska imovina se prestaje priznavati kada i samo kada:

- ističu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine; ili
- Društvo je prenijelo svoja prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ili je preuzelo obavezu plaćanja primljenih novčanih tokova u potpunosti bez suštinskog kašnjenja trećoj strani; kao i a) Društvo je prenijelo suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili b) Društvo niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, ali je prenijelo kontrolu nad financijskom imovinom.

Kada Društvo prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine ili je ušlo u sporazum o prenosu, dužno je procijeniti obim do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. Kada niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, ali također nije prenio kontrolu nad imovinom, Društvo nastavlja da priznaje financijsku imovinu u iznosu svog nastavka sudjelovanja u financijskom imovini. U tom slučaju, Društvo također priznaje povezanu obavezu.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Društvo priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od financijske imovine za sve dužničke instrumente osim onih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovorenih novčanih tokova koji se duguju Društvu u skladu sa ugovorom i svih novčanih tokova koje Društvo očekuje primiti, diskontirano po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi ili efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik za kupljenu ili izdanu financijsku imovinu umanjenju za kreditne gubitke. Očekivani novčani tokovi trebaju uključivati novčane tokove od prodaje osiguranja plaćanja ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta.

Očekivani kreditni gubici se priznaju u dvije faze. Na svaki izvještajni datum, Društvo je dužno mjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti za financijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj financijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja. Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na financijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo je dužno mjeriti ispravak gubitka za taj financijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup prilikom računanja očekivanih kreditnih gubitaka. U skladu sa tim, Društvo ne prati promjene u kreditnom riziku, nego umjesto toga priznaje ispravak gubitka u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima određenog vijeka trajanja, na svaki izvještajni datum.

1) Financijske obaveze

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obaveze su klasificirane, prilikom početnog priznavanja, kao financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, pozajmice i krediti, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze. Sve financijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti i, u slučaju pozajmica i kredita, obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza, neto od direktno povezanih transakcionih troškova.

Financijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze, pozajmice i kredite uključujući bankovna prekoračenja.

Naknadno mjerenje

Mjerenje financijskih obaveza ovisi o njihovoj klasifikaciju, kao što je ispod opisano:

Financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju financijske obaveze namijenjene za trgovanje i financijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Financijske obaveze su klasifikovane kao namijenjene za trgovanje ako su nastale sa ciljem otkupa u bliskoj budućnosti. Dobici ili gubici na obavezama namijenjenim za trgovanje se priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku. Financijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak su određene na datum početnog priznavanja i samo ukoliko su kriteriji iz MSFI 9 zadovoljeni.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Pozajmice i krediti

Nakon početnog priznavanja, kamatonosne pozajmice i krediti se naknadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope. Dobici ili gubici se priznaju u dobit ili gubitak kada se obaveze prestaju priznavati i kroz proces amortizacije.

Prestanak priznavanja

Financijska obaveza se prestaje priznavati kada i samo kada je podmirena tj. kada je obaveza određena ugovorom odbačena ili poništena ili ističe. Zamjena između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca dužničkog instrumenta sa suštinski različitim uvjetima treba se obračunavati kao gašenje izvorne financijske obaveze i priznavanje nove financijske obaveze. Slično tome, suštinska modifikacija uvjeta postojeće financijske obaveze ili dijela iste treba se obračunati kao gašenje izvorne financijske obaveze i priznavanje nove financijske obaveze. Razlika između knjigovodstvenih iznosa se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

l) Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kada Grupa ima sadašnju obvezu (zakonsku ili konstruktivnu) kao ishod prošlog događaja, a vjerojatno je da će za podmirenje biti potreban odljev sredstava koja utjelovljuju ekonomske koristi koji je moguće pouzdano procijeniti. Trošak koji se odnosi na eventualno rezerviranje iskazuje se u računu dobiti i gubitka umanjen za eventualne povrate. Ako je učinak vremenske vrijednosti novca materijalan, rezerviranja se diskontiraju koristeći tekuću stopu prije oporezivanja koja, ako je prikladno, odražava rizike specifične za navedenu obvezu.

Rezerviranja za re-kultivaciju

U skladu s odlukom vlade Zeničko-dobojskog kantona, dobivena je koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i ostalih materijala za izgradnju na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona kao koncedenta i Tvornice cementa Kakanj kao koncesionara s društvom Heidelberg Cement AG iz Njemačke kao supotpisnikom na dan 12. rujna 2000. godine. Koncesija je odobrena za razdoblje od 30 godina. U skladu s ugovorom, Grupa ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni eksploatirane sirovine. Rezervacija se priznaje godišnje na temelju stvarne količine eksploatirane sirovine.

m) Potencijalna sredstva i obveze

Potencijalne obveze se ne iskazuju u financijskim izvješćima. One se objavljuju u bilješkama, osim ako postoji razumna vjerojatnost odljeva sredstava. Potencijalna sredstva se ne priznaju u financijskim izvješćima, već se prikazuju u bilješki ako je vjerojatan priljev ekonomskih koristi.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

n) Primanja zaposlenih

Primanja zaposlenih obuhvaćaju primanja zaposlenih kao što su nadnice, plaće, porezi i doprinosi na plaće, naknade za korištenje godišnjeg odmora i naknade za vrijeme bolovanja, otpremnine pri sporazumnom raskidu radnog odnosa, naknade za topli obrok i dodatne naknade za godišnji odmor te se priznaju kao rashod u razdoblju u kojem su nastala.

Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu su definirane internim aktom u visini tri prosječne plaće Federacije ili radnika, u ovisnosti o tome što je povoljnije za zaposlenika. Ova naknada ne podliježe obračunu poreza i doprinosa. Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu se priznaju u računu dobitka i gubitka prema planu definiranih primanja koja su zaposleni zaradili u tekućem i ranijim razdobljima.

o) Financijski najam

Društvo evidentira financijske najmove kao imovinu i obveze u bilanci kada počne najam po vrijednosti koja je na početku financijskog najma jednaka fer vrijednosti imovine na koju se najam odnosi ili, ako je manja, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih otplata najma. Pri izračunavanju sadašnje vrijednosti minimalnih otplata najma, diskontni faktor koji se koristi jednak je kamatnoj stopi uključenoj u najam, a ako se ta stopa ne može odrediti, koristi se prosječna tržišna kamatna stopa. Otplate financijskog najma se raspoređuju u financijske troškove i smanjuju ugovorne obveze. Politika amortizacije za unajmljena sredstva koja je moguće amortizirati je jednaka politici amortizacije imovine u vlasništvu Društva.

p) Operativni najam

Otplate operativnog najma se evidentiraju kao trošak po linearnoj metodi tijekom trajanja ugovora o najmu, čak i kada nisu plaćeni po toj osnovi.

r) Porezi

Oporezivanje se provodi u skladu s poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine a za poslovne jedinice u Republici Srpskoj u skladu propisima tog entiteta. Stopa poreza na dobit u oba entiteta je 10%. Propisi Federacije Bosne i Hercegovine daju mogućnost poreznog oslobađanja po osnovu investiranja u razdoblju od 5 godina.

U Bosni i Hercegovini ne postoji formalan postupak za utvrđivanje konačnog iznosa poreza prilikom podnošenja poreznih prijava. Porezna obveza podliježe kontroli odgovarajućih poreznih organa u toku slijedećih pet godina.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 12 „Porez na dobit“ odgođeni porez na dobit se priznaje po metodi obveze i odražava sve značajne privremene razlike između vrijednosti imovine i obveza u poreznoj bilanci i iskazanih stanja u financijskim izvješćima. Budući da ne postoje značajne vremenske razlike odgođeni porez nije bilo potrebno iskazati u financijskim izvješćima.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

s) Događaji nakon datuma bilance

Događaji nakon kraja financijske godine koji pružaju dodatne informacije o položaju Grupe i Društva na datum bilance (događaji koji zahtijevaju usklađenje) iskazuju se u financijskim izvješćima. Događaji nastali nakon datuma bilance koji ne zahtijevaju usklađenje objavljuju se u bilješkama kada su značajni.

t) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Sljedeći novi standardi i izmijenjeni i dopunjeni postojeći standardi izdani od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde i tumačenja koje izdaje Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja i koji su na snazi u tekućem razdoblju:

Prijenos ulaganja u nekretnine - Dopune MRS-a 40: Dopune pojašnjavaju kada subjekt treba prenijeti imovinu, uključujući imovinu u izgradnji ili pripremi, u ili iz ulaganja u imovinu. Izmjene tvrde da se izmjena uporabe pojavljuje kada imovina zadovoljava ili prestaje zadovoljavati definiciju ulaganja u imovinu te ukoliko za to postoji dokaz. Obična promjena u namjerama Uprave o korištenju imovine ne pruža dovoljan dokaz o promjeni uporabe imovine. Subjekti bi trebali primjenjivati izmjene prospektivno prema promjenama u korištenju koje se javlja nakon početka perioda godišnjeg izvještavanja u kojem subjekt po prvi puta primjenjuje izmjene. Subjekt bi trebao preispitati klasifikaciju imovine koju drži na datum te ukoliko je primjenjivo, reklasificirati imovinu da odražava uvjete koji jesu na datum. Retrospektivna primjena u skladu s MRS 8 je dopuštena samo ukoliko je moguće bez korištenja naknadne razlike. Primjenjuje se za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine. Rana primjena izmjena je dopuštena i mora biti objavljena. Uprava predviđa kako usvajanje ovog standarda nema materijalnog utjecaja na financijske izvještaje Društva.

MSFI 2 Klasifikacija i mjerenje Plaćanja temeljenog na dionicama - Izmjene MSFI-ja 2: IASB je objavio izmjene MSFI-ja 2 Plaćanje temeljeno na dionicama koje adresiraju tri glavna područja: efekte uvjeta stjecanja na novčano mjerenje plaćanja temeljenog na dionicama, klasifikacija plaćanja temeljenog na dionicama sa značajkama neto namire po odbitku poreznih obveza te modifikacija računovodstva gdje prema uvjetima i odredbama plaćanja temeljenog na dionicama mijenja svoju klasifikaciju podmirenog novcem u podmireno glavnicom. Pri usvajanju, subjekti su dužni primijeniti izmjene bez prepravljanja prethodnih razdoblja, no retrospektivna primjena je dopuštena ukoliko je odabrana za sve tri izmjene te ukoliko se usklade s ostalim kriterijima. Izmjene se primjenjuju na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine uz dopuštenu raniju primjenu. Društvo procjenjuje kako usvajanje ovog standarda nema materijalnog utjecaja na financijske izvještaje.

MSFI 9: Financijski instrumenti, objavljeni u srpnju 2014., finalna verzija koja je zamijenila MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. siječnja 2018). MSFI 9 spaja sva tri aspekta računovodstva financijskih instrumenata: klasifikacija i mjerenje, umanjeno i hedge računovodstvo. MSFI 9 na snazi je za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. siječnja 2018. uz dopuštenu raniju implementaciju. Izuzev hedge računovodstva, nužna je retroaktivna primjena, dok pružanje usporednih informacija nije obavezno. Za hedge računovodstvo, zahtjevi se generalno primjenjuju prospektivno, uz neke ograničene izuzetke. Uprava predviđa da usvajanje nema materijalnog utjecaja na financijske izvještaje Društva.

2.4 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

t) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu (nastavak)

MSFI 15: Prihodi po ugovorima s kupcima, objavljen u svibnju 2014. uključujući izmjene MSFI -ju 15: objavljene u travnju 2016. (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine). Prema MSFI-ju 15, prihodi se priznaju u iznosu koji odražava protuuslugu na koju subjekt ima pravo za prijenos dobara ili usluga kupcu. Novi standard o prihodima će zamijeniti sva tekuća priznavanja prihoda prema MSFI. Potpuna ili modificirana retrospektivna primjena je nužna za godišnje periode koji počinju nakon 1. siječnja 2018. Dopušteno je rano usvajanje. Obzirom da Društvo nema dugoročne ugovore s kupcima, primjena ovog novog standarda nema značajan utjecaj na financijske izvještaje Društva.

Ciklus godišnjih poboljšanja: Ova poboljšanja uključuju:

MSFI 1 – Prvotno usvajanje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja – Brisanje kratkoročnih izuzeća za subjekte koji prvi puta usvajaju standard - Društvo već primjenjuje MSFI, stoga ova izmjena nije primjenjiva na Društvo.

MRS 28 Ulaganja u pridružena poduzeća i zajednicke pothvate – pojašnjenje da je mjerenje ulaganja po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ulaganje po izboru ulaganja. Društvo nema ulaganje u zajednički pothvat za koje se promjena u fer vrijednosti evidentira kroz račun dobiti i gubitka.

Primjena MSFI 9 Financijski instrumenti s MSFI 4 Ugovori o osiguranju – izmjene MSFI 4 - Ove izmjene nisu primjenjive na Društvo.

IFRIC Interpretacija 22 Transakcije u stranim valutama i napredna razmatranja – Interpretacija objašnjava da u određivanju spot tečaja za početno priznavanje povezane imovine, troškova ili dohotka (ili njegova dijela) prestanka priznavanja nemonetarne imovine ili obveza proizašlih iz naprednih razmatranja. Ukoliko postoji veći broj plaćanja ili predujmova, tada subjekt mora odrediti datum transakcije za svako plaćanje ili predujam. Subjekti mogu primjenjivati izmjene na potpuno retrospektivnoj bazi. Alternativno, subjekt može primijeniti Interpretacije prospektivno za svu imovinu, troškove i dohodak u opsegu koji su početno priznati na ili nakon:

- (i) Početka izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi puta primjenjuje aplikaciju, ili
- (ii) Početkom prethodnog izvještajnog razdoblja prikazanog kao usporedna informacija u financijskim izvještajima izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi puta primjenjuje Interpretaciju.

Interpretacija stupa na snagu za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine. Rana primjena interpretacije je dozvoljena i mora biti objavljena. Međutim, budući da je trenutna praksa Društva sukladna s interpretacijom, Društvo ne očekuje nikakav utjecaj na svoje financijske izvještaje.

2.4 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

t) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja koji još nisu na snazi u tekućem periodu

Na datum izdavanja ovih financijskih izvještaja ispod navedeni standardi, dopune standard i tumačenja su izdana od strane Odbora ali još nisu na snazi:

MSFI 16 Najmovi: objavljen je u siječnju 2016. godine i zamijenjuje MRS 17 Najmovi, IFRIC 4 Određivanje uključuje li sporazum najam, SIC 15 Operativni najam-incentivi i SIC-27 Promjena sadržaja transakcija uključujući pravni oblik najma. MSFI 16 postavlja načela priznavanja, mjerenja, prezentiranja i objavljivanja najmova te zahtjeva od najmoprimaca iskazivanje svih najmova pojedinačno u bilanci slično kao i financijski najam prema MRS 17. Standard uključuje dva izuzetka u priznavanju za najmoprimca - najam imovine „male vrijednosti“ (npr. osobna računala) te kratkoročni najam, odnosno najam s periodom od 12 mjeseci ili kraćim. Na datum početka najma, najmoprimac će priznati obveze za najam te imovinu koja predstavlja pravo na korištenje osnovne imovine tijekom perioda najma, odnosno pravo na korištenje imovine. Najmoprimci će biti dužni odvojeno priznavati troškove kamata na obveze za najam te troškove amortizacije prava na korištenje imovine. Najmoprimci će također biti dužni pomovno mjeriti obveze za najam nakon određenih događaja (npr. promjena perioda najma, promjena u budućim uplatama za najam koje su rezultat promjene u indeksu ili stopi korištenoj za utvrđivanje tih uplata). Najmoprimac će generalno priznavati iznos ponovnog mjerenja tih obveza kao prilagodbu na pravo korištenja imovine. Računovodstveni tretman najmodavatelja prema MSFI 16 ostaje nepromijenjen u odnosu na trenutni prema MRS 17. Najmodavac će nastaviti klasificirati sve najmove koristeći ista klasifikacijska načela kao u MRS 17 te će razdvajati dva oblika najma: operativni i financijski najam. MSFI 16 također zahtijeva od najmoprimca i najmodavca opširnije objavljivanje nego prema MRS 17. MSFI 16 je na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2019. godine. Rana primjena je dopuštena, ali ne prije nego subjekt primijeni MSFI 15. Najmoprimac može izabrati hoće li primijeniti standard koristeći potpuni ili modificirani retrospektivni pristup. Prijelazna odredba standarda dopušta određena olakšanja. U 2019. godini Društvo će nastaviti procjenjivati potencijalni efekt MSFI-ja 16 na svoje financijske izvještaje ali se ne očekuje značajan utjecaj primjene ovog standarda na financijske izvještaje obzirom da Društvo ima mali broj najmova.

IFRIC Interpretacija 23 Nesigurnosti oko tretmana poreza na dohodak - Interpretacija se odnosi na računovodstvo poreza na dohodak kada porezni tretman uključuje nesigurnosti koje utječu na primjenu MRS 12 te se ne primjenjuje na poreze i pristojbe izvan opsega MRS 12, niti posebno uključuje zahtjeve vezane uz kamate i kazne povezane s nesigurnim poreznim tretmanima. Uprava predviđa da usvajanje neće imati materijalnog značaja na financijske izvještaje Društva.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prihodi od prodaje dobara	82.727	78.911	66.778	64.197
Prihod od prodaje roba	12.507	11.351	580	1.760
Prihod od usluga prijevoza	4.942	4.565	4.605	4.209
Prihod od ostalih usluga	84	-	123	54
	100.260	94.827	72.086	70.220

U 2018. godini Društvo je prodalo 484 tisuća tona cementa (u 2017. godini: 486 tisuća tona). Do smanjenja volumena prodaje došlo je zbog smanjenja potrošnje cementa na domaćem tržištu.

U 2018. godini Grupa je prodala 580 tisuća tona cementa i 237 tisuća kubnih metara betona (u 2017. 563 tisuća tona cementa i 218 kubnih metara betona).

Prihodi od prodaje dobara prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu	63.887	62.553	58.072	56.646
Prihodi od prodaje na stranom tržištu	18.840	16.358	8.706	7.551
	82.727	78.911	66.778	64.197

Prihodi od prodaje roba prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prodaja roba na domaćem tržištu	632	1.819	580	1.730
Prodaja roba na stranom tržištu	11.875	9.532	-	30
	12.507	11.351	580	1.760

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje (nastavak)

Prihodi od usluga prijevoza prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Usluge prijevoza na domaćem tržištu	3.117	2.914	1.780	1.590
Usluge prijevoza na stranom tržištu	1.825	1.651	2.825	2.619
	4.942	4.565	4.605	4.209

4 Troškovi prodanih proizvoda

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Trošak energije	17.348	15.661	16.318	14.738
Trošak materijala	13.266	12.782	6.975	6.700
Trošak transporta – gotovi proizvodi	11.138	9.140	5.415	4.510
Amortizacija	9.365	9.207	7.895	7.683
Trošak plaća	7.698	7.684	5.934	6.102
Nabavna vrijednost prodate robe	7.110	6.653	579	1.616
Usluge održavanja	1.575	1.579	1.149	1.217
Ostale usluge	1.516	1.494	1.426	1.425
Promjena u zalihama nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	876	1.597	876	1.597
Usluge transporta	764	734	764	734
Ostali troškovi	865	1.048	569	723
	71.521	67.579	47.900	47.045

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

5 Opći i administrativni troškovi

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Plaće	4.944	4.910	3.295	3.566
Troškovi usluga	1.244	1.080	1.043	838
Porezi i članarine udruženjima	831	855	715	755
Amortizacija	530	454	384	316
Marketing	446	449	466	425
Reprezentacija	405	263	353	211
Materijalni troškovi	328	137	92	110
Troškovi goriva i električne energije	253	198	205	149
Troškovi najma	188	183	71	64
Troškovi održavanja	167	322	99	256
Troškovi službenih putovanja	166	162	141	141
Troškovi telefona i poštanskih usluga	153	184	72	96
Bankovne usluge	51	44	31	28
Troškovi osiguranja	9	9	-	-
Ostali troškovi	400	193	355	176
	10.115	9.443	7.322	7.131

6 Ostali prihodi

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Naplaćena otpisana potraživanja	395	381	-	-
Ostali prihodi	209	42	35	7
Prihod od prodaje materijala	129	50	129	50
Dobici od prodaje stalnih sredstava	83	177	49	9
Prihod iz prijašnjeg razdoblja	50	88	27	36
Inventurni viškovi	11	2	11	2
Ukidanje rezervacija	7	20	-	-
	884	760	251	104

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

7 Ostali rashodi

	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM
Gubici od prodaje materijalne imovine	438	21	12	5
Ispravak vrijednosti potraživanja	297	507	130	372
Donacije	273	239	270	216
Vrijednosno usklađenje zaliha materijala	207	143	195	135
Rezerviranja	58	65	46	65
Ostali troškovi	47	77	21	10
Troškovi prijašnjeg razdoblja	34	27	5	21
Manjak materijala	25	101	25	101
	1.379	1.180	704	925

8 Neto financijski prihodi

	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM
Prihod od kamata	572	563	524	538
Ispravak vrijednosti financijske imovine	52	110	52	110
Pozitivne tečajne razlike	77	130	59	124
	701	803	635	772
Negativne tečajne razlike	(137)	(54)	(130)	(52)
Zatezna kamata	(11)	-	(5)	-
	(148)	(54)	(135)	(52)
Neto financijski prihod	553	749	500	720

9 Porez na dobit

Bosna i Hercegovina podijeljena je na dva entiteta, koja imaju različite porezne zakone, Federacija Bosna i Hercegovina (Federacija) i Republika Srpska. Društvo uglavnom posluje u Federaciji, ali isto tako ima poslovnu jedinicu u Republici Srpskoj (Poslovna jedinica Banja Luka).

U oba entiteta stopa poreza na dobit je 10%.

Zakon o porezu na dobit Federacije daje mogućnost potpunog poreznog oslobađanja u roku od 5 godina na bazi investiranja.

Pod "Investiranjem dobiti" predviđene Zakonom podrazumijeva se investiranje u proizvodnju na području Federacije. Porezno oslobađanje postiže se ako, temeljem unaprijed odobrenog plana od strane Skupštine, Društvo investira 20 milijuna KM u periodu od 5 godina (od čega 4 milijuna KM moraju biti investirana u prvoj godini poreznog oslobađanja). Društvo nema obavezu izdvajanja dijela dobiti za investiranje. U periodu poreznog oslobađanja Društvo nema obavezu plaćanja poreznih akontacija tokom godine

U Republici Srpskoj porezna olakšica se može ostvariti samo investiranjem u toku godine i to u proizvodne kapacitete.

Na osnovu Odluke Skupštine Društvo koristi poresko oslobađanje za period 2014. do 2018. godine na bazi investiranja te nema obaveze za porez na dobit u Federaciji. U 2014. godini to jest prvoj godini poreskog oslobađanja Društvo je ispunilo jedan od uslova (investiranje 4 miliona KM).

Ukupna dobit Društva prije oporezivanja u 2018. godini iznosi 18.689 tisuća KM, od čega se na Federaciju odnosi 17.503 tisuća KM, što je oslobođeno plaćanja poreza, a na Republiku Srpsku se odnosi 1.186 tisuća KM.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Grupa:

	2018. godina Tisuće KM	2017. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	18.689	18.148
Porez na dobitak 10%	1.869	1.815
Usklađenje porezne osnovice	130	99
- plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa	4	3
- 70% troškova reprezentacije	42	31
- ostalo	84	65
Porez 10% (Federacija)	1.999	1.914
Umanjenje porezne obveze po osnovi investicija Federacija	(1.764)	(1.677)
Porez na dobit Federacija	235	237
Porez na dobit u Republici Srpskoj	123	77
Ukupna obveza poreza na dobit	358	314
Umanjenje porezne obveze za preneseni porezni gubitak	-	-
Ukupna obveza poreza na dobit	358	314

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Društvo:

	2018. godina Tisuće KM	2017. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	16.921	15.949
Porez na dobitak 10%	1.692	1.595
Usklađenje porezne osnovice	72	82
- <i>Plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa</i>	-	-
- <i>70% troškova reprezentacije</i>	38	27
- <i>Ostalo</i>	34	55
Porez 10% (Federacija)	1.764	1.677
Umanjenje porezne obveze po osnovu reinvestirane dobiti (Federacija)	(1.764)	(1.677)
Primljene dividende	-	-
Porez na dobit Federacija	-	-
Porez na dobit u Republici Srpskoj	123	77
Ukupna obveza poreza na dobit	123	77

10 Zarada po dionici

U svrhu izračunavanja osnovne zarade po dionici, osnovica za izračun je neto konsolidirana dobit nakon oporezivanja. Ukupni broj dionica Društva za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine bio je 9.476.540 (kao i za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine). Osnovna zarada po dionici na 31. prosinca 2018. godine iznosi 1,93KM (u 2017. godini je iznosila 1,88KM). Nije bilo razrijeđene zarade ponude po dionici.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2018. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i oprema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	11.648	158.184	172.301	3.987	346.120
Povećanja	-	-	-	11.333	11.333
Prijenos s imovine u pripremi	-	1.641	5.355	(6.996)	-
Tečajne razlike	8	8	49	-	65
Rashodovanje i prodaja	-	(876)	(4.735)	-	(5.611)
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>11.656</u>	<u>158.957</u>	<u>172.970</u>	<u>8.324</u>	<u>351.907</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2017.	-	110.304	140.092	-	250.396
Trošak amortizacije za godinu	-	4.135	5.710	-	9.845
Tečajne razlike	-	6	28	-	34
Rashodovanje i prodaja	-	(927)	(4.271)	-	(5.198)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>-</u>	<u>113.518</u>	<u>141.559</u>	<u>-</u>	<u>255.077</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>11.648</u>	<u>47.880</u>	<u>32.209</u>	<u>3.987</u>	<u>95.724</u>
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>11.656</u>	<u>45.439</u>	<u>31.411</u>	<u>8.324</u>	<u>96.830</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2017. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i oprema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	11.619	154.843	170.378	5.311	342.151
Povećanja	-	-	-	6.214	6.214
Prijenos s imovine u pripremi	-	4.173	3.322	(7.495)	-
Tečajne razlike	29	33	210	-	272
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(1.609)	(43)	(2.517)
Na dan 31. prosinca 2017.	11.648	158.184	172.301	3.987	346.120
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2016.	-	107.129	135.851	-	242.980
Trošak amortizacije za godinu	-	4.018	5.590	-	9.608
Tečajne razlike	-	22	129	-	151
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(1.478)	-	(2.343)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2017.	-	110.304	140.092	-	250.396
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	11.619	47.714	34.528	5.311	99.171
Na dan 31. prosinca 2017.	11.648	47.880	32.209	3.987	95.724

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2018. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i prema	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	7.448	152.521	147.769	3.842	311.580
Povećanja	-	-	-	10.099	10.099
Prijenos s imovine u pripremi	-	1.561	4.316	(5.877)	-
Rashodovanje i prodaja	-	(933)	(3.676)	-	(4.609)
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>7.448</u>	<u>153.149</u>	<u>148.409</u>	<u>8.064</u>	<u>317.070</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2017.	-	107.384	123.833	-	231.217
Trošak amortizacije za godinu	-	3.916	4.324	-	8.240
Rashodovanje i prodaja	-	(927)	(3.673)	-	(4.600)
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>-</u>	<u>110.373</u>	<u>124.484</u>	<u>-</u>	<u>234.857</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>7.448</u>	<u>45.137</u>	<u>23.936</u>	<u>3.842</u>	<u>80.363</u>
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>7.448</u>	<u>42.776</u>	<u>23.925</u>	<u>8.064</u>	<u>82.213</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2017. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i prema	Imovina u	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	pripremi	Tisuće KM
				Tisuće KM	
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	7.448	149.236	145.844	5.242	307.770
Povećanja	-	-	-	5.263	5.263
Prijenos s imovine u pripremi	-	4.150	2.513	(6.663)	-
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(588)	-	(1.453)
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>7.448</u>	<u>152.521</u>	<u>147.769</u>	<u>3.842</u>	<u>311.580</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2016.	-	104.458	120.231	-	224.689
Trošak amortizacije za godinu	-	3.791	4.168	-	7.959
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(566)	-	(1.431)
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>-</u>	<u>107.384</u>	<u>123.833</u>	<u>-</u>	<u>231.217</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>7.448</u>	<u>44.778</u>	<u>25.613</u>	<u>5.242</u>	<u>83.081</u>
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>7.448</u>	<u>45.137</u>	<u>23.936</u>	<u>3.842</u>	<u>80.363</u>

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Tvornica cementa Kakanj u vlasništvu ima 185.478 m² zemljišta u Kaknju gdje se nalazi tvornica. Pored toga Društvo posjeduje 27.306 m² zemlje u Sarajevu gdje je smješten terminal za pakiranje i otpremu cementa i 1.146 m² zemlje u Banja Luka gdje je smješten terminal.

Povećanja dugotrajne materijalne imovine u 2018. godini uglavnom se odnose na investicije u dugotrajnu materijalnu imovinu. Najznačajniji projekti u 2018. godini bili su: nastavak izgradnje dva nova silosa cementa (ulaganja u 2018 godini 2.384 tisuća KM), završna faza modernizacije laboratorije (ulaganja u 2018 godini 1.238 tisuća KM), zamjena separatora mlina cementa (ulaganja u 2018 godini 1.052 KM), nastavak projekta alternativna goriva (ulaganja u 2018 godini 982 tisuća KM), nastavak projekta zamjena sistema vodosnadbjevanja (ulaganja u 2018 godini 584 tisuća KM) i zamjena hidrauličnog bagera na kamenolomu (ulaganja u 2018 godini 501 tisuća KM).

Društvo je sukladno računovodstvenim politikama kapitaliziralo nabavljene rezervne dijelove čija je vrijednost veća od 40 tisuća KM. Kapitalizirani rezervni dijelovi se amortiziraju tijekom korisnog vijeka trajanja za koji se procjenjuje da je 5 godina. Vrijednost nabavljenih rezervnih dijelova koji su kapitalizirani u 2018. godini iznosi 171 tisuća KM (u 2017. godini kapitalizirani su rezervni dijelovi u iznosu od 351 tisuće KM). U 2018. godini Društvo je rashodovalo stari bager sa kamenoloma, rashodovani su rotacioni kompresori, ciklonski separator, ciklonska baterija, sistemi za podmazivanje ležajeva i dijafragma u pogonu mlina cementa, zatim rashodovan je kompletan sistem vodosnadbjevanja, rasvjeta u krugu tvornice te opreme manje nabavne vrijednosti.

Na dan 31. prosinca 2018. godine ugovorene, a nerealizirane obveze za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 938 tisuća KM (na dan 31. prosinca 2017. godine ugovorene, a nerealiziranih obaveza za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 806 tisuća KM).

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2018. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2017.	345	2.561	487	-	3.393
Povećanja	-	-	-	163	163
Prijenos s imovine u pripremi	-	118	-	(118)	-
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	(16)	-	-	(16)
31. prosinca 2018.	<u>345</u>	<u>2.663</u>	<u>487</u>	<u>45</u>	<u>3.540</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2017.	206	2.465	-	-	2.671
Trošak amortizacije za godinu	10	40	-	-	50
Tečajna razlika	-	(1)	-	-	(1)
Rashodovanje i prodaja	-	(17)	-	-	(17)
31. prosinca 2018.	<u>216</u>	<u>2.487</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.703</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2017.	<u>139</u>	<u>96</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>722</u>
31. prosinca 2018.	<u>129</u>	<u>176</u>	<u>487</u>	<u>45</u>	<u>837</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2017. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2016.	345	2.610	487	1	3.443
Povećanja	-	-	-	10	10
Prijenos s imovine u pripremi	-	10	-	(10)	-
Tečajna razlika	-	3	-	(1)	2
Rashodovanje i prodaja	-	(62)	-	-	(62)
31. prosinca 2017.	<u>345</u>	<u>2.561</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>3.393</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2016.	196	2.481	-	-	2.677
Trošak amortizacije za godinu	10	43	-	-	53
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	(59)	-	-	(59)
31. prosinca 2017.	<u>206</u>	<u>2.465</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.671</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2016.	<u>149</u>	<u>129</u>	<u>487</u>	<u>1</u>	<u>766</u>
31. prosinca 2017.	<u>139</u>	<u>96</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>722</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Nematerijalna imovina Grupe uključuje goodwill u TBG BH u iznosu od 487 tisuća KM. Za testiranje umanjenja vrijednosti, ukupna vrijednost goodwill alocirana je u jedinicu koja stvara novac TBG BH d.o.o. Nadoknadivi iznos jedinice TBG BH određen je izračunom vrijednosti u upotrebi korištenjem predviđenih novčanih tijekova iz financijskih planova odobrenih od strane Uprave i Nadzornog odbora koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Diskontna stopa nakon poreza primijenjena na predviđene novčane tijekove je 12,25% (2017. godine: 14,25%), a novčani tijekovi nakon razdoblja od dvije godina ekstrapolirani su korištenjem stope rasta od 2,0% (2017. godine: 2,0%). Na bazi izvedenih testova vrijednost goodwill-a za 2018. godinu nije umanjena.

Izračun vrijednosti u upotrebi za jedinicu TBG BH najosjetljiviji je na pretpostavke o diskontnoj stopi. Diskontna stopa odražava trenutnu tržišnu procjenu rizika specifičnih za ovu jedinicu, uzimajući u obzir vremensku vrijednost novca i pojedinačni rizik s njom povezane imovine koji nije bio uključen u procjenu novčanih tijekova. Izračun diskontne stope temelji se na specifičnim okolnostima primjenjivim za Grupnu i izvodi se iz njenog prosječnog troška kapitala (WACC).

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2018. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2017.	309	2.140	-	2.449
Povećanja	-	-	114	114
Prijenos s imovine u pripremi	-	114	(114)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2018.	<u>309</u>	<u>2.254</u>	<u>-</u>	<u>2.563</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2017.	175	2.079	-	2.254
Trošak amortizacije za godinu	10	29	-	39
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2018.	<u>185</u>	<u>2.108</u>	<u>-</u>	<u>2.293</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2017.	<u>134</u>	<u>61</u>	<u>-</u>	<u>195</u>
31. prosinca 2018.	<u>124</u>	<u>146</u>	<u>-</u>	<u>270</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2017. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2016.	309	2.136	-	2.445
Povećanja	-	-	4	4
Prijenos s imovine u pripremi	-	4	(4)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2017.	<u>309</u>	<u>2.140</u>	<u>-</u>	<u>2.449</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2016.	165	2.049	-	2.214
Trošak amortizacije za godinu	10	30	-	40
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2017.	<u>175</u>	<u>2.079</u>	<u>-</u>	<u>2.254</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2016.	<u>144</u>	<u>87</u>	<u>-</u>	<u>231</u>
31. prosinca 2017.	<u>134</u>	<u>61</u>	<u>-</u>	<u>195</u>

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Softver se odnosi na pravo na korištenje SAP softver-a i novog PxTREND sistema sa neto knjigovodstvenom vrijednošću na dan 31. prosinca 2018. godine od 146 tisuća KM koja se amortizira u razdoblju od 5-15 godina.

Neto knjigovodstvena vrijednost koncesije na dan 31. prosinca 2018. godine iznosi 124 tisuća KM i odnosi se na jednokratnu koncesionu naknadu plaćenu prije početka eksploatacije.

Koncesija

Prema odluci vlasti Zeničko-dobojskog kantona odobrena je koncesija Tvornici Cementa Kakanj za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i drugih građevinskih materijala na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva industrije, energije i rudarstva Zeničko-dobojskog kantona kao davatelja koncesije i Tvornice Cementa Kakanj kao koncesionara sa Heidelberg Cement AG Germany kao supotpisnikom, dana 12. rujna 2000. godine. Koncesija je dana na razdoblje od 30 godina. Ekskluzivna prava na koncesiju dana su Tvornici Cementa Kakanj ovim ugovorom za istraživanje i eksploataciju sirovinskih minerala na području koncesije na teritoriju općine Kakanj.

Ministarstvo se obvezalo, u slučaju da tijekom razdoblja trajanja ugovora o koncesiji ne budu dostupne potrebne količine i kvaliteta, dati prioritet Tvornici cementa Kakanj za odobrenje novih koncesijskih prava izvan područja koncesije.

Ministarstvo ima obvezu da osigura izdavanje potrebnih dozvola za izgradnju objekata navedenih u projektnoj dokumentaciji. Pravo na korištenje zemljišta i objekata dodijeljeno je Tvornici Cementa Kakanj tijekom razdoblja trajanja koncesije.

Tvornica Cementa Kakanj morala je platiti jednokratnu naknadu za koncesijska prava u iznosu KM 0,50 po metru kvadratnom područja na kojem je eksploatacija dozvoljena, te se obvezala na plaćanje dodatne koncesijske naknade u iznosu of KM 0,80 po toni eksploatirane rudače. Također je obveza Tvornice Cementa Kakanj stvoriti rezervaciju za rekultivaciju u iznosu od KM 0,20 po toni eksploatirane rudače.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

13 Ulaganja u ovisna društva

	Zemlja u kojoj je Društvo registrirano	Datum osnivanja	Postotak u temeljnom kapitalu	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina Republika	3.7.2001	100%	10.247	10.247
TBG Beton d.o.o.	Hrvatska	4.11.1997	100%	14.201	14.201
				24.448	24.448

14 Ulaganja u zajednički pothvat

Neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja u zajednički pothvat uključuje:

	31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
TBG-Strabag d.o.o.	473	481
	473	481

Grupa (TBG Beton d.o.o.) posjeduje 50% udjel u zajedničkom pothvatu TBG-Strabag d.o.o.sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Osnovna djelatnost tog društva je proizvodnja betona.

Udio Grupe u nerevidiranom poslovnom gubitku društva TBG-Strabag d.o.o. za godinu završenu 31. prosinca 2018. godine je priznat u izvješću o sveobuhvatnoj dobiti u iznosu od 8 tisuća KM (2017. godina: 10 tisuća KM gubitka je priznato na temelju nerevidiranih rezultata).

	31. prosinca 2018. godine Nerevidirano Tisuće KM	31. prosinca 2017. godine Nerevidirano Tisuće KM
<i>Udio u izvješću o financijskom položaju zajednički kontroliranog društva:</i>		
Kratkotrajna imovina	438	659
Dugotrajna imovina	506	441
Kratkoročne obveze	(324)	(434)
Dugoročne obveze	-	-
Neto imovina	620	667

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

14 Ulaganja u zajednički pothvat (nastavak)

	2018. Nerevidirano	2017. Nerevidirano
<i>Udio u prihodima i dobiti zajednički kontroliranog društva:</i>		
Prihodi	1.796	1.876
(Gubitak)	<u>(8)</u>	<u>(10)</u>

15 Ostala financijska imovina

	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM
Potraživanja za kredite date zaposlenima	776	885	385	485
Udruga cementara BiH	10	10	10	10
Vrijednosno usklađenje potraživanja za kredite	<u>(101)</u>	<u>(126)</u>	<u>(101)</u>	<u>(126)</u>
	685	769	294	369

U 2008. godini članovima Uprave odobrena su tri kredita u ukupnom iznosu od KM 900 tisuća. U 2011. godini su krediti povećani za KM 300 tisuća. Od 2014. vrši se redoviti otpis kredita po dospijeću rata. U 2018. su dva kredita u potpunosti otplaćena (dijelom uplatama, dijelom otpisom) dok je trećem rok otplate 2021. godina kada će biti u potpunosti otpisan. U 2014. je članu uprave u ovisnom društvu TBG Beton odobren kredit u iznosu od KM 408 tisuća na rok od 10 godina.

Vrijednosno usklađenje potraživanja za date kredite zaposlenima u iznosu od 101 tisuća KM (31. prosinca 2017. 126 tisuće KM) odnosi se na razliku između nominalne vrijednosti kredita i njihove sadašnje vrijednosti izračunate primjenom efektivne kamatne stope od 8%.

16 Zalihe

	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM
Zalihe nedovršene proizvodnje i polugotovih proizvoda	4.786	5.577	4.786	5.577
Rezervni dijelovi	3.207	2.594	2.838	2.273
Sirovine	3.145	4.373	2.188	3.519
Gotovi proizvodi	238	322	238	322
Roba	166	177	164	175
Predujmovi za zalihe	<u>6</u>	<u>17</u>	<u>6</u>	<u>17</u>
	11.548	13.060	10.220	11.883

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

17 Potraživanja od kupaca

	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM
Potraživanja od kupaca	15.560	15.728	4.313	4.663
Vrijednosno usklađivanje potraživanja	(3.749)	(3.974)	(1.073)	(1.023)
Potraživanja od povezanih društava (bilješka 25)	267	305	3.418	1.910
	12.078	12.059	6.658	5.550

Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM
Početno stanje	3.974	4.463	1.023	778
Povećanje	297	507	130	372
Naplaćena prethodno otpisana potraživanja	(395)	(381)	-	-
Ukidanje rezervacija	(127)	(615)	(80)	(127)
Završno stanje	3.749	3.974	1.073	1.023

Starosna struktura potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM
Nedospjela potraživanja	4.258	4.943	4.681	3.352
Dospjela ispravljena potraživanja	3.739	3.974	1.063	1.023
Dospjela neispravljena	7.830	7.116	1.987	2.198
<i>Dospjelo od 1 do 30 dana</i>	3.768	2.664	1.396	1.184
<i>Dospjelo od 31 do 90 dana</i>	2.693	3.030	369	619
<i>Dospjelo od 91 do 180 dana</i>	817	839	192	317
<i>Dospjelo više od 180 dana</i>	552	583	30	78
Ispravak vrijednosti potraživanja	(3.749)	(3.974)	(1.033)	(1.023)
	12.078	12.059	6.658	5.550

Potraživanja od kupaca u Društvu ne nose kamate, a rokovi dospijeća kreću se od 30 do 60 dana. Dodatno su ta potraživanja od kupaca Društva uglavnom osigurana bankovnim garancijama. Kod ostalih društva u Grupi potraživanja od kupaca nose kamate i samo su dijelom osigurana garancijama, a većim se dijelom osiguravaju mjenicama.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

18 Kratkotrajna financijska imovina

Kratkotrajna financijska imovina u iznosu od 100 tisuća maraka (31. prosinca 2017. godine 80 tisuća maraka) odnosi se na kratkoročni dio dugoročnih kredita odobrenih članovima Uprave (bilješka 15).

19 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Kratkoročni depoziti	29.735	30.969	27.032	29.199
Žiro račun	10.975	9.129	2.792	4.023
Devizni račun	5.512	4.706	4.967	4.114
Novac u blagajni	3	1	-	-
	46.225	44.805	34.791	37.336

Kamatna stopa na depozite po viđenju je 0,3%.

Tijekom 2018. godine Grupa je imala dva oročena depozita kod Raiffeisen bank BiH d.d. Sarajevo:

- Flexi Plus depozit u vlasništvu Društva potpisan na rok od 60 mjeseci i kamatnu stopu od 1,9% godišnje. Dana 28.11. 2018. godine potpisan je novi ugovor na rok od 36 mjeseci i kamatnu stopu od 1,3% godišnje. U periodu važenja ugovora Društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 100 tisuća KM koje je obavezno držati na računu u periodu trajanja ugovora.
- Flexi Plus depozit u vlasništvu ovisnog društva TBG BH d.o.o. potpisan na rok od 60 mjeseci s godišnjom kamatnom stopom od 1,9%. Dana 28.11. 2018. godine potpisan je novi ugovor na rok od 36 mjeseci i kamatnu stopu od 1,3% godišnje. Tijekom razdoblja ugovora ovisno društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 10 tisuća KM koji je obavezno držati na računu u razdoblju važenja ugovora.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

20 Kapital i rezerve

Temeljni kapital

Temeljni kapital Društva čini 9.476.540 redovnih dionica nominalne vrijednosti KM 10 tisuća po dionici. Struktura dioničara Društva na dan 31. prosinca 2018. godine je sljedeća:

	Broj dionica	KM 000	%
Ceeminvestment	8.839.236	88.392	93,27
PIF PROF PLUS d.d. Sarajevo BIH	289.576	2.896	3,06
Ostali dioničari	347.728	3.477	3,67
	9.476.540	94.765	100

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju rezerve propisane Zakonom o trgovačkim društvima u koje se treba alocirati 10% neto dobiti tekuće poslovne godine, sve dok te rezerve ne dosegnu visinu od 25 % temeljnog kapitala. Zakonske rezerve koje ne prelaze navedeni iznos mogu se koristiti samo za pokrivanje gubitaka iz tekuće ili prethodnih godina. Ako zakonske rezerve društva iznose više od 25 % temeljnog kapitala, tada se mogu koristiti i za povećanje temeljnog kapitala Grupe.

Zadržana dobit

Zadržana dobit u bilanci Društva u ukupnom iznosu 10.208 tisuća konvertibilnih maraka nije raspoloživa za upotrebu dioničarima, a odnosi se na dobit reinvestiranu tijekom 2008. godine koja se odnosi na poreznu olakšicu za 2007. godinu .

21 Dugoročna rezerviranja

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Rezerviranja za re-kultivaciju	1.282	1.224	1.282	1.224
Ispravka vrijednosti rezerviranja za re-kultivaciju	(137)	(183)	(137)	(183)
Neto vrijednost rezerviranja za re-kultivaciju	1.145	1.041	1.145	1.041
Rezerviranja za otpremnine	349	360	349	360
Rezerviranja za plaćanja temeljena na dionicama	42	131	42	131
Rezerviranja za sudske sporove	34	72	-	44
	1.570	1.604	1.536	1.576

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

21 Dugoročna rezerviranja (nastavak)

Povećanje rezervacija za rekultivaciju se temelji na ugovoru o koncesiji sa Ministarstvom za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cement Kakanj. Izračunate su na temelju mjesečnih količina izvađenog vapnenca pomnoženih sa KM 0,2 po toni (bilješka 12).

U 2018. godini izvršeno je diskontiranje rezerviranja za re-kultivaciju diskontnim faktorom 4,60% čime je neto vrijednost rezerviranja smanjena na 137 tisuće KM (u 2017. 183 tisuća KM).

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2018. godine Grupa:

	Re-kultivacija	Otpremine	Sudski sporovi	Plaćanja temeljena na dionicama
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Početno stanje	1.041	360	72	131
Smanjenje rezervacija	(42)	(60)	(44)	(97)
Ispravka vrijednosti	46	-	-	-
Povećanje rezervacija	100	49	6	8
Završno stanje	1.145	349	34	42

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2018. godine Društvo:

	Re-kultivacija	Otpremine	Sudski sporovi	Plaćanja temeljena na dionicama
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Početno stanje	1.041	360	44	131
Smanjenje rezervacija	(42)	(60)	(44)	(97)
Ispravka vrijednosti	46	-	-	-
Povećanje rezervacija	100	49	-	8
Završno stanje	1.145	349	-	42

22 Obveze prema dobavljačima

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Obveze prema dobavljačima u zemlji	9.055	8.870	5.822	5.735
Obveze prema povezanim društvima (bilješka 25)	2.199	2.626	1.045	2.074
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	831	1.886	823	1.863
	12.085	13.382	7.690	9.672

23 Ostale obveze

	Grupa 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
Obveze za bonus	1.027	1.112	683	840
Obveze za plaće	627	556	477	427
Obaveze za poreze i doprinose na plaću	387	371	289	286
Obveze za dividendu	319	300	319	300
Obveze za primljene predujmove	221	147	118	98
Obaveze za porez na dobit	182	212	47	-
Obveze za ostale poreze i doprinose	83	55	13	11
Ostale kratkoročne obveze	42	40	19	32
	2.888	2.793	1.965	1.994

Obveze prema zaposlenicima

Svi zaposlenici su uključeni u državni mirovinski fond. Uplate u državni mirovinski fond su definirane zakonom. Rezervacije su ustanovljene za obveze prema zaposlenima vezano uz umirovljenje (prema duljini radnog staža). Rezervacije za umirovljenje ovise o zadovoljenju uvjeta za umirovljenje važećih u Društvu. Visina naknade utvrđuje se na temelju odgovarajućih mjesečnih plaća zaposlenih.

Troškovi plaća Društva u 2018. godini uključivali su trošak bruto plaća, bruto naknada plaća i bruto naknade ostalih oporezivih primanja u iznosu od KM 7.495 tisuća (KM 7.955 tisuće KM u 2017. godini), doprinose na plaću u iznosu od KM 736 tisuća (KM 774 tisuća u 2017. godini), te neoporeziva primanja u iznosu od KM 998 tisuća KM (topli obrok KM 347 tisuća, KM prijevoz 78 tisuća, regres KM 89 tisuća, nagrade KM 48 tisuća, povećanje rezervacija za otpremnine 49 tisuća KM, te ostale pomoći i naknade radnicima KM 387 tisuća).

Troškovi plaća grupe u 2018. godini su iznosili 12.642 tisuća KM (u 2017. godini 12.594 tisuća KM).

24 Operativni najam

Najmodavac	Objekt najma	Istek najma	Plaćanja u 2018. godini Tisuće KM	Plaćanja unutar jedne godine Tisuće KM	Plaćanja nakon godinu dana do pet godina Tisuće KM
Termoelektrana Kakanj	Depo za trosku	Prosinac 2019	142	142	-
Konica Minolta d.o.o.	Oprema	Rujan 2020	11	11	22
Piro promet d.o.o.	Objekti	Studeni 2019	36	33	-

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva

Povezana društva su društva koja spadaju u HeidelbergCement AG Grupu. Transakcije s povezanim društvima odnose se na kupovinu roba i usluga i kredite dane članovima Uprave.

Potraživanja od povezanih društava

	Grupa 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	1.829	333
TBG BH d.o.o.	-	-	1.547	1.575
TBG Beton d.o.o. Zagreb	-	-	-	2
Heidelbergcement AG	42	-	42	-
	42	-	3.418	1.910

Obveze prema povezanim društvima

	Grupa 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM
Heidelbergcement AG	56	286	56	286
Heidelberg Cement Technology Center	-	223	-	223
Heidelbergcement Trading Malta limited	928	1.562	928	1.562
TBG BH d.o.o. Kakanj	-	-	61	2
Duna-Drava Cement Kft Vac	1.210	553	-	-
Italcementi S.p.A.	5	-	-	-
	2.199	2.624	1.045	2.073

Prihodi od povezanih društava

	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	11.541	10.170
TBG BH d.o.o.	-	-	6.176	5.922
TBG Beton d.o.o. Zagreb	-	-	-	2
Heidelbergcement AG	69	-	69	-
	69	-	17.786	16.094

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva (nastavak)

Rashodi od povezanih društava

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018. godina	2017. godina	2018. godina	2017. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Heidelbergcement AG	1.104	648	980	532
Heidelberg Cement Technology Center	-	460	-	460
HC Trading INC	6.632	7.914	6.632	7.914
Duna-Drava Cement Kft Vac	8.225	6.858	-	-
TBG BH d.o.o. Kakanj	-	-	84	85
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	49	12
Italcementi S.p.A.	110	48	-	-
	16.071	15.928	7.745	9.003

Naknade ključnim osobama u Upravi

U 2018. godini ukupni trošak bruto plata ključnim osobama u Upravi Društva iznosile su 1.045 tisuća KM (u 2017. godini 973 tisuća KM).

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom

Procjena fer vrijednosti

Glavni financijski instrumenti Društva koji se ne vode po fer vrijednosti su potraživanja od kupaca, ostala kratkotrajna imovina, obveze prema dobavljačima i ostale obveze, primljeni depoziti. Knjigovodstvena vrijednost novčanih ekvivalenata i ostale kratkotrajne imovine približna je njihovoj fer vrijednosti s obzirom na kratkoročno dospijeće ovih financijskih instrumenata. Slično, povijesni trošak knjigovodstvenog iznosa potraživanja, obveza prema dobavljačima i primljenih depozita koji su podložni normalnim uvjetima poslovanja približna su njihovim fer vrijednostima.

Upravljanje financijskim rizikom

Društvo ne koristi derivatne financijske instrumente za upravljanje financijskim i operativnim rizikom. Glavne politike izloženosti riziku i politike upravljanja rizikom sažete su kako slijedi:

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da jedna strana koja sudjeluje u financijskom instrumentu neće ispuniti svoje obveze i time uzrokovati gubitak drugoj strani. Grupa je izložena kreditnom riziku iz svojih poslovnih aktivnosti (primarno riziku nenaplativosti potraživanja) i iz financijskih aktivnosti, uključujući depozite u bankama i financijskim institucijama. Kreditni rizik vezan za potraživanja od kupaca se nadzire na razini pojedinog društva u okviru grupe i u skladu s politikom, procedurama i kontrolama definiranim na razini grupe. Otvorena potraživanja od kupaca se redovito nadziru a sve isporuke najvećim kupcima su osigurane bankovnim garancijama ili drugim instrumentima osiguranja.

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Grupa nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika niti prema jednoj stranci ili grupi stranaka sa sličnim karakteristikama. Grupa procjenjuje da je koncentracija kreditnog rizika za potraživanja od kupaca niska.

Kreditni rizik koji proizlazi iz salda s bankama i drugim financijskim institucijama (uglavnom vezan za novac, ekvivalente novca i dane kredite) nadzire i vodi financijski odjel Grupe u skladu s politikama grupe. Višak sredstava se ulaže samo kod provjerenih stranaka. Izloženost Grupe kreditnom riziku proizlazi iz nemogućnosti druge strane da podmiri svoje obveze, pri čemu je maksimalna izloženost jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti te imovine.

Rizik kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta promijeniti uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa u odnosu na kamatnu stopu koja je primjenjiva na taj financijski instrument. Rizik kamatnih stopa kod tijeka novca je rizik da će troškovi kamata na financijske instrumente biti promjenjivi tijekom razdoblja.

Društvo nema kredite koji nose kamate koje bi mogle društvo izložiti riziku kamatnih stopa.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti koji se smatra rizikom financiranja je rizik da će se Društvo susresti s poteškoćama u prikupljanju sredstava za podmirivanje obveza povezanih s financijskim instrumentima. Politika Grupe je održati dovoljno novca i novčanih ekvivalenata ili imati na raspolaganju financijska sredstva putem odgovarajućeg iznosa kreditnih linija za ispunjenje njegovih obveza u doglednoj budućnosti. Višak novca ulaže se uglavnom u kratkoročne depozite.

Tablice ispod prikazuju strukturu dospijuća obveza prema dobavljačima i ostalih obveza za Grupi i za Društvo.

Grupa:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2018.	6.508	5.711	1.477	78	1.199	14.973
Godina završena 31. prosinca 2017.	9.895	5.024	376	-	880	16.175

Društvo:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2018.	4.785	3.531	942	78	319	9.655
Godina završena 31. prosinca 2017.	8.718	2.700	248	-	-	11.666

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Rizik promijene deviznih tečajeva

Rizik promjene deviznih tečajeva je rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati uslijed promjene tečajeva. Društvo prihode ostvaruje na domaćem i stranom tržištu ali neke nabave osnovnih sredstava su denominirane u EUR. S obzirom da je tečaj konvertibilne marke (KM) prema EUR fiksna, rizik nije značajan.

Upravljanje kapitalom

Kapital uključuje temeljni kapital i rezerve. Primarni cilj Grupnog upravljanja kapitalom je osigurati održavanje povoljnih kapitalnih pokazatelja kako bi bili potpora poslovanju i maksimizirali vrijednost imatelja udjela.

Grupa upravlja kapitalnom strukturom i prilagođava ju promjenama ekonomske situacije. Kako bi održala ili prilagodila strukturu kapitala, Grupa može koristiti isplate dividende dioničarima, povrat kapitala ili izdavanje novih dionica.

Tijekom godina koje završavaju 31. prosinca 2018., odnosno 31. prosinca 2017. nije bilo promjena u ciljevima, politikama ili procesima.

27 Događaji nakon izvještajnog datuma

Nisu nastali nikakvi poslovni događaji ili transakcije zaključno s 31. prosincem 2018. godine koji bi imali značajan utjecaj na financijska izvješća na dan ili za razdoblje tada završeno ili da su od takvog značaja za poslovanje Društva i Grupe da bi zahtijevala objavu u bilješkama uz pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća